

Tao-Te-King.

Kiinalla on nykyään kolme valtion tunnustamaa uskontoa, Konfutsenusko, Taoismi ja Buddhan oppi, mutta niistä voidaan kuitenkin ainoastaan ensimmäistä pitää varsinaisena valtionuskontona; toiset kaksi ovat pikemmin luvallisten lahkosten asemassa. Valtion kouluissa opetetaan Konfutsen oppia ja julkisissa tutkinnoissa on taoistein ja buddhistein kielletty kilpailemasta konfutselaisten kanssa. Luonnollista onkin, että Konfutsen yksinomaan maallista ja käytännöllistä elämää silmälläpitävä oppi paremmin sopii valtion virkamiehille ja niille kiinalaisille, joiden elämänharrastukset ovat „realistista“ laatua. Ja kiinalainen luonne lieneekin yleensä taipuvainen ulkonaiseen huomattavuuteen ja älykkyyteen; onhan kiinalainen „viekkkaus“ käynyt miltei sananparreksi. Ei niin ollen ihmetytä, jos kiinalainen mandariini kutsuu taoisteja ja buddhalaisia tyhjänpäiväisiksi lahkolaisiksi, jotka eivät käytännöllisessä elämässä ole miksikään hyödyksi, he kun „ajattelevat vain tulevaista elämää.“¹⁾ Semmoinen arvostelu ei itse asiassa merkitse mitään, sillä samalla tavalla kutsutaan täällä länsimailla „haaveilijoiksi“ ja „idealisteiksi“ niitä ihmisiä, jotka etsivät syvempää tietoa elämästä kuin sitä, mitä tavalliset oppikoulut tarjoavat.

Epäilemättä Konfutsen oppi on jaloa oppia, ja jos Kiinan kansa noudattaa sen Mestarin neuvoja suuremmalla hartaudella kuin esim. kristikunta Jeesuksen käskyjä, silloin Kiinan kansa on tunnustettava onnelliseksi ja viisaaksi kansaksi. Sillä joskaan hän ei sanonut tietävänsä mitään Jumalasta, sielusta ja näkymättömästä maailmasta, joskin hän selitti olevan parasta jättää ne kysymykset rauhaan, oli toiselta puolen hänen siveysoppinsa kristallikirkkaan ylevä ja viisas, mikä todistaa hänen hyvin tietäneen, että jalo elämä on ainoa tie tosi tietoon. Konfutselausui vuosisatoja ennen Kristusta tuon kultaisen säännön: „mitä ette tahdo, että toiset teille tekisivät, sitä älkää te heille tehkö“; ja viisaita ovat epäilemättä seuraavatkin neuvot: „jos hallitsija hallitsee ilman laillista pohjaa, ei hänen sanojaan mielellään totella. Jos ei hänen sanojaan mielellään totella, ei valtion asioita säännöllisesti toimiteta. Jos ei valtion asioita säännöllisesti toimiteta, ei juhlamenoilla eikä soitolla voi olla vaikutusta. Jos ei juhlamenoilla eikä soitolla ole vaikutusta, ei oikeus pääse oikeaan arvoonsa. Jos ei oikeus pääse oikeaan arvoonsa, on kansa viimein joutuva epätietoiseksi siitä, mitä pitää tehdä.“ Puhainta ihanteellisuutta ilmaisee hänen seuraava mietintönsä: „jos on olemassa hyve, jota en ole toteuttanut, jos on olemassa tutkinnon aine, jota en ole ehtinyt täydellisesti tutkia, jos on olemassa vanhurskas teko, josta minulla on ollut tietoa, vaikken ole ehtinyt sitä suorittaa, jos on olemassa vika, josta en ole voinut vapautua — kas se on jotakin, joka todella tuottaa minulle surua.“

¹⁾ Vrt. Pung-Kwang-Jun kirjotusta konfutsianismista kirjassa „Världens första allmänna religionsmöte i Chicago 1893“. I osa, siv. 258-303.

Kuitenkin Konfutsen oppia filosofiseen sisältöönsä nähden voi pitää pikemmin materialistisena, jota vastoin taoismi edustaa Kiinan kansan puhtaasti henkisiä ja mystillisiä pyrintöjä. (Buddhanoppi, kuten tiedämme, on indialaista syntyperää). Taoismin perustaja oli *Laotse* niminen viisas, joka eli samaan aikaan kuin Konfutsekin, siis seitsemännellä vuosisadalla ennen Kristusta.

Laotsen elämänvaiheita ei tarkoin tunneta. Hänestä tiedetään parhaasta päästä vain, että hän myöhemmässä iässään oli kuninkaallisen kirjaston hoitaja Kaossa. Tämän virkansa hän kuitenkin jätti, vetäytyäkseen yksinäisyyteen mietiskelemään. Loppuikänsä hän sitten vietti Hsien-Kun solassa Ling-Paon piirikunnassa. Hänen kuolemastaan ei tiedetä mitään.

Kerrotaan, että Laotse olisi kirjottanut tuhat kirjaa, 930 kirjaa siveysopista ja uskonnosta ja 70 magiasta.²⁾ Tavallisesti otaksutaan kumminkin, että hän on jättänyt jälkeensä ainoastaan yhden teoksen, niin kutsutun *Taotekingin*, joka sisältää hänen oppinsa ytimen ja jota yleisesti pidetään taonuskon pyhänä kirjana. Mutta tämäkään kirja ei ole säilynyt jälkimaailmalle alkuperäisessä muodossaan. Pari vuosisataan ennen kristittyjen ajanlaskua yritettiin hävittää olemattomiin koko silloinen kiinalainen kirjallisuus, jotta historia voisi alkaa uudestaan, kun Kiina oli yhdistynyt suureksi keisarikunnaksi. Vaikkei yritys polttaa kaikkia kirjoja olisi onnistunutkaan, olivat kuitenkin myöhemmät oppineet tilaisuudessa mielin määrin muuttelemaan vanhoja teoksia ja tekemään niihin lisäyksiä. On siis luultavaa, että Taotekingin on jonkun verran kärsinyt tästä parantelemishalusta.³⁾ Yhtäkaikki voimme saada siitä käsityksen Laotsen syvämielteisestä ja henkevästä elämäntutkimuksesta.

Taoteking ei ole mikään laaja teos. Se sisältää tuskin 5,000 sanaa. Mutta ajatukset ovatkin niin keskitettyjä ja niin lyhyeen muotoon puettuja, ja alkuteksti on niin vaikeatajuista, että M. Julien esim. kääntäessään kirjaa ranskankielelle oli pakotettu käyttämään apunaan enemmän kuin 60 kiinalaista kommentatoria eli selittävää teosta. Ja kuitenkin epäilemättä kiinalaiset ja japanilaiset taoistit voisivat tehdä paljon korjauksia eurolaisiin käännöksiin.

Nimi Taoteking on muodostettu kolmesta sanasta: *tao*, *te* ja *king*. King merkitsee „kirja“. Te merkitsee „toteuttaminen, tehtävä, hyve“ ja vastaa sanskritinkielessä sanaa *dharmā*. Tao on jumaluuden nimitys. Sitä on vaikea kääntää toiselle kielelle. Milloin se merkitsee absolutista, ehdotonta jumaluutta (hindulaista parabrahmania), milloin nähtävästi sitä ilmennyttä jumalaa, jota meidän teosofiassamme kutsutaan logokseksi (brahmā, īshvara). Se vastaa siis filosofian määrittelemätöntä jumalakäsitettä ja samalla uskonnon elävää jumalaa, jonka tuntemiseen ihminen voi päästä omassa hengessään. Tao onkin tämän nojalla myös

²⁾ H. P. Blavatsky, Den Hemliga Läran. I osa, siv. 10.

³⁾ H. A. Giles, Chuang Tzu, translated from the Chinese, siv. VII-XXVIII.

„tie“ jumalan luo, ja taoteking-nimen voi siis suomentaa näin: „kirja, joka puhuu jumalan luo vievästä hyveen tiestä“ tai „hyveen tien kirja“. Näin on sen englannin kielelle kääntänyt Mr. Walter R. Old, jonka käännöstä muuten suomennettaessa on noudatettu. ⁴⁾ M. Julien sitä vastoin erottaa toisistaan sanat tao ja te ja kääntää „viisauden ja hyveen kirja.“ Voisimmehan myös suomentaa „jumalaan vievän tien ja sen toteuttamisen“ tai „kapean tien ja sen kulkemisen kirja“. Teosofinen tutkija helposti ymmärtää, mitä nimi sisältää.

Emme tahdo tässä edeltäkäsini tehdä selkoa tämän merkillisen kirjan sisällyksestä. Lukijamme nauttikoot itse sen hämmästyttävistä aforismeista ja paradokseista, sen sattuvista vertauksista ja salaista tietoa uhkuvista ajatuksista. Milloin lause ensin tuntuu hämärältä ja vaikeatajuiselta, selviää tarkoitus mietiskelyn jälkeen. Joskus olemme rohjenneet liittää pienen valaisevan muistutuksen, kun teksti mielestämme on kätkenyt ajatuksen, joka vasta esoteriselta kannalta on tajuttavissa.

P. E.

Omatunto 1907, N:o 1, Helsingissä, tammikuun 15 p:nä 1907, s. 9-10.

⁴⁾ The Book of the Path of Virtue or a version of the Tao-Te-King of Lao-Tze, the Chinese Mystic and Philosopher, by Walter R. Old. Madras, India Section of the Theosophical Society, 1894.